

Zvanični odgovori Uprave za statistiku CG

IZAZOV GOV 013-25

Podnosilac izazova: Uprava za statistiku

Naziv izazova: Razvoj aplikacije za automatizovano generisanje podataka iz finansijskih iskaza

Obuhvat podataka

1. *Da li Excel fajl sadrži samo finansijske iskaze pravnih lica ili uključuje i preduzetnike?*

Excel fajl uključuje finansijske iskaze i pravnih lica i preduzetnika koji su po zakonu u obavezi da predaju finansijske iskaze.

2. *Da li svi subjekti koriste istu formu bilansa ili postoje različite šeme (skraćeni/puni, specifični sektori)?*

Svi subjekti koriste istu formu finansijskih iskaza.

Format i verzije

3. *Da li je struktura Excel fajla stabilna iz godine u godinu i postoji li dokumentacija kolona?*

Struktura fajla je stabilna, jer se ista zasniva na pozicijama finansijskih iskaza.

4. *Da li tokom godine dolazi do više verzija fajla (preliminarni, revidirani, finalni)?*

Postoji jedna verzija koja je godišnja, odnosno konačna.

Kontrole i obrada

5. *Koje računovodstvene kontrole su obavezne u prvoj fazi?*

Sve računovodstvene kontrole odnosno pravila već postavljena u okviru obrazaca finansijskih iskaza.

6. *Koje statističke kontrole se smatraju obaveznim (npr. prag prihoda, otutlier, pretežna djelatnost i sl.)?*

Provjera duplikata, logička povezanost između finansijskih iskaza, imputacija identifikacionih i drugih nedostajućih informacija koristeći po ključu druge dostupne informacije.

7. *Da li greška treba da blokira podatak ili da ga označi za stručnu odluku?*

Greška treba da blokira podatak. Svaki proces primjene računovodstvenih pravila i statističkih faza kontrole mora imati sopstveni izvještaj o greškama, nakon kojih se uz primjenu postavljenih pravila kontrole, podaci prelaze u narednu fazu obrade tj. odlučivanja.

8. *Kada se utvrdi greška, da li MONSTAT pravi statističku korekciju ili isključuje subjekt iz obračuna?*

Svaki proces primjene računovodstvenih pravila i statističkih faza kontrole mora imati sopstveni izvještaj o greškama, nakon kojih se uz primjenu postavljenih pravila kontrole, podaci prelaze u narednu fazu obrade tj. odlučivanja.

9. *Da li je važno da sistem čuva originalne i statistički prilagođene verzije podataka uz audit trail?*

Da. Sistem mora čuvati: originalne podatke, sve korekcije po fazama, izvještaj kroz evidenciju svih izmjena.

BDP i drugi izlazi

10. *Koji je minimalni set varijabli neophodan za potrebe obračuna BDP-a?*

Minimalni set varijabli za obračun BDP-a obuhvata agregate Output (proizvodnju), Međufaznu potrošnju, Bruto dodatu vrijednost od kojih svaki ima podkategorije varijabli po metodologiji nacionalnih računa.

Svi podaci finansijskih iskaza moraju biti unijeti u softversko rješenje. Trenutno se ne koriste svi podaci već određeni set varijabli koji ćemo navesti precizno i na osnovu tih varijabli izračunavaju se i kodiraju prema međunarodnoj metodologiji ESA kodovi koji su inputi za kompilaciju BDP-a.

Napomena: finansijski iskazi preduzeća su samo jedan input koji služi za obračun BDP.

11. *Da li su formule fiksne za sve djelatnosti?*

Da, formule su fiksne u zavisnosti od tipa preduzeća po pitanju poslovanja.

12. *Da li se u okviru ovog izazova očekuju i izlazi za druge statističke domene (npr. strukturalna biznis statistika, statistički biznis registar i sl.)?*

Da, u okviru ovog izazova očekuju se i izlazi za potrebe statističkog biznis registra.

Tehničke i organizacione pretpostavke

13. *Imajući u vidu specifičnost rada Uprave za statistiku u smislu odredbi Zakona o zvaničnoj statistici, koje su tehničke, IT i organizacione pretpostavke nepromjenjive (fiksirane), a gdje očekujete da ponuđači predlože rješenje? Takođe, shodno pozivu, subjekat rješenje/aplikaciju dalje može komercijalizovati, zbog čega je važno definisati core dio sistema.*

Fiksirane (nepromjenjive) tehničke i organizacione pretpostavke:

Sljedeći elementi predstavljaju obavezne zahtjeve i nijesu predmet alternativnih rješenja:

In-house implementacija (bez cloud infrastrukture)

Sistem mora biti implementiran i hostovan isključivo na serverima Uprave za statistiku.

Nije dozvoljeno korišćenje cloud servisa (javni, privatni ili hibridni cloud).

Svi podaci moraju se fizički nalaziti na serverskoj infrastrukturi Uprave.

Uprava mora imati punu administrativnu kontrolu nad aplikacijom i bazom podataka.

Arhitektura sistema

Sistem mora biti integrisan u postojeću IT infrastrukturu Uprave za statistiku.

Rješenje može biti realizovano kao:

- desktop–server aplikacija unutar interne mreže, ili
- web aplikacija hostovana na serverima Uprave, kojoj korisnici pristupaju putem web browsera.

Bez obzira na izabranu arhitekturu, važe sljedeći obavezni zahtjevi:

- Aplikacija mora biti instalirana i održavana na serverskoj infrastrukturi Uprave.
- Pristup mora biti ograničen na internu mrežu ili druge bezbjednosno kontrolisane pristupe u skladu sa IT politikama Uprave.
- Baza podataka mora biti implementirana na SQL Server instancama Uprave za statistiku.

- Rješenje mora biti kompatibilno sa postojećim Windows okruženjem i mrežnom infrastrukturom Uprave.

Informaciona bezbjednost i povjerljivost

U skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i internim aktima Uprave:

- Mora biti obezbijeđena kontrola pristupa po principu korisničkih uloga (role-based access control).
- Mora biti omogućena evidencija aktivnosti korisnika (logovanje pristupa, izmjena i administrativnih aktivnosti).
- Mora biti obezbijeđena zaštita podataka od neovlašćenog pristupa, izmjene, uništenja ili gubitka.
- Sistem mora biti usklađen sa internim pravilima informacione bezbjednosti i zaštite statističke povjerljivosti.

Integracija u postojeće IT okruženje

- Autentikacija korisnika treba biti usklađena sa postojećim Windows/Active Directory okruženjem, gdje je primjenjivo.
- Baza podataka mora koristiti postojeću SQL Server infrastrukturu i licence.
- Rješenje mora biti kompatibilno sa postojećim sistemom backup-a
- Modularna arhitektura sistema.
- Jasna tehnička i korisnička dokumentacija.
- Plan održavanja i nadogradnje.
- Plan prenosa znanja (knowledge transfer) zaposlenima Uprave.
- Obezbeđivanje dugoročne održivosti sistema bez zavisnosti od zatvorenih ili vlasnički restriktivnih komponenti koje bi ograničile Upravu u daljem razvoju.

Podgorica 16. 02. 2026.god.

